

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Олександрійська міська територіальна громада
Кіровоградська область

Частина 2

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	4
<i>Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів.....</i>	4
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	6
Рекомендації.....	6

Терміни та скорочення

- ВПО — внутрішньо переміщені особи
- НПА — нормативно-правовий акт
- МТГ — міська територіальна громада
- МТП — місця тимчасового проживання

Вступ

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєшес Суппорт Сервісез”» у межах проекту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», що реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, провела моніторингове дослідження місцевих політик і програм у сфері соціального захисту ВПО в Олександрійській міській територіальній громаді.

Олександрійська міська територіальна громада має одну з найбільш розвинених соціальних інфраструктур у регіоні, що робить її привабливою для ВПО. Так, освітня мережа громади налічує 17 закладів загальної середньої освіти, 16 дитячих садків та 2 заклади позашкільної освіти, що забезпечують доступність освіти для дітей. Потужна система охорони здоров'я, у складі якої й багатопрофільні лікарні, забезпечує якісне медичне обслуговування. Центр надання адміністративних послуг та Управління соціального захисту гарантують ефективне розв'язання адміністративних і соціальних питань. Олександрія розташована на перетині важливих автошляхів і залізничних магістралей, що сприяє її економічному розвитку та залучає інвесторів.

Громада демонструє позитивне ставлення до ВПО, створюючи умови для їх інтеграції. Активна участь у соціально-культурних заходах і доступність просторів для саморозвитку сприяють згуртованості місцевого населення та переселенців. Слабкими сторонами Олександрійської МТГ для успішної інтеграції ВПО є: відсутність значної кількості робочих місць, висококваліфікованих спеціалістів і вільного житла, а також низька заробітна плата, високі ціни на житло (за останні 20 років у громаді здано в експлуатацію 4 багатоповерхові будинки — 116 квартир) та низька активність населення.

На території Олександрійської МТГ зареєстровані 10 687 ВПО, зокрема 6459 жінок, 4228 чоловіків, 4775 людей працездатного віку, 2513 дітей до 18 років, 717 людей з інвалідністю, 2274 непрацездатні людини.

На базі дитячих садків створені місця тимчасового проживання, жителі яких мають доступ до кухні, санітарних приміщень та інших побутових зручностей. Та ці будівлі потребують модернізації для забезпечення доступності для людей з інвалідністю.

Виклики та напрями розвитку:

- Покращення доступності: будівлі МТГ слід модернізувати для відповідності стандартам безбар'єрності.
- Розширення соціальної підтримки: необхідно розвивати послуги для ВПО з особливими потребами.
- Інвестиції в інтеграцію: подальше залучення інвесторів до розвитку соціальної інфраструктури.

Олександрія є прикладом того, як місцеві громади можуть ефективно адаптуватися до викликів, пов'язаних із внутрішньою міграцією, та створювати середовище, що сприяє інтеграції ВПО.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО: виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей зацікавлених сторін для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО на місцевому рівні, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування та дотримання їхніх прав і законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні регіональні цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, регіональні цільові програми підтримки ВПО.

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.

Завдання дослідження

- Проаналізувати регіональні, місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
- Проаналізувати регіональні, місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.

Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Аналіз наявних програм, проектів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Олександрійська МТГ демонструє позитивне ставлення до ВПО, створюючи умови для їх інтеграції. Активна участь у соціально-культурних заходах і доступність просторів для саморозвитку сприяють згуртованості місцевого населення та переселенців. Слабкими сторонами громади для успішної інтеграції ВПО є: відсутність значної кількості робочих місць, висококваліфікованих спеціалістів і вільного житла, а також низька заробітна плата, високі ціни на житло (за останні 20 років у громаді здано в експлуатацію 4 багатоповерхові будинки — 116 квартир), низька активність населення.

Висвітлювання програм і заходів

- Підрозділ «Інформація для ВПО» на сайті Олександрійської міської ради містить новини та оголошення для ВПО, дані про громадські організації, які працюють у місті.

- У підрозділі «Міські програми» цього сайту всі чинні програми доступні для завантаження.
- Інформація, розміщена на сайті, легкодоступна, можна завантажити відповідні документи.

Недоліки програм і заходів

- Реалізація права на соціальний захист: програми не враховують специфічні потреби ВПО, особливо в аспекті працевлаштування та професійної перепідготовки.
- Належне інформування: інформація є, але може бути недостатньо деталізованою для ВПО, особливо щодо доступу до адміністративних послуг і медичних послуг.
- Працевлаштування та професійна перепідготовка: Олександрійський міськрайонний центр зайнятості надає підтримку ВПО у працевлаштуванні та професійній перепідготовці.
- Доступ до освітніх і медичних послуг: відсутні програми для оздоровлення дітей ВПО.
- Психологічна допомога і реабілітація: немає конкретних заходів для надання психологічної допомоги і реабілітації ВПО.

Шляхи усунення недоліків

- Деталізація програм: розробити конкретні заходи для працевлаштування та професійної перепідготовки ВПО.
- Інформування: розширити та деталізувати інформацію на офіційних сайтах; зробити її більш доступною для ВПО.
- Освітні та медичні послуги: розробити програми для оздоровлення дітей ВПО.
- Психологічна допомога: додати до наявних програм заходи щодо надання психологічної допомоги і реабілітації ВПО.

Аналіз місцевих нормативно-правових актів

- Недоліки окремих положень: відсутність положень щодо додаткових соціальних гарантій для ВПО.

- Шляхи усунення недоліків: доповнити акти положеннями, що враховують інтереси ВПО у сфері соціального захисту.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Права ВПО в Олександрійській міській територіальній громаді враховуються в повному обсязі. Реалізуються всі місцеві та регіональні програми, орієнтовані на ВПО.

Рекомендації

1. Ініціювати розроблення нових програм і нормативно-правових актів, які враховують специфічні потреби ВПО.
2. Звернути увагу на важливість психологічної допомоги, працевлаштування, доступу до освіти та медицини.
3. Внесення змін до програм: додати заходи щодо соціального захисту, працевлаштування, забезпечення житлом, психологічної допомоги.
4. Ініціативи на місцевому рівні: винести питання підтримки ВПО на розгляд органів місцевого самоврядування.
5. Адвокація інтересів ВПО: Раді з питань ВПО слід зосередитися на адвокації питань, пов'язаних із соціальним захистом, доступом до послуг, працевлаштуванням та професійною перепідготовкою.

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<i>Програма інтеграції внутрішньо переміщених осіб в Олександрійській територіальній громаді на 2024–2025 роки (затверджена Рішенням Олександрійської міської ради від 05.12.2023 № 745)</i>		
Не містить даних норм.	<p><i>Додати до операційного плану Програми:</i></p> <p><i>Завдання 2.5.</i> Розроблення навчальної платформи для перекваліфікації ВПО відповідно до запитів роботодавців.</p> <p><i>Захід 2.5.1.</i> Створення онлайн-платформи для навчання та підвищення кваліфікації ВПО за напрямками, які пропонуються відповідно до актуальних вакансій у громаді (включає співпрацю з місцевими роботодавцями, центрами зайнятості та навчальними закладами).</p> <p><i>Захід 2.5.2.</i> Розроблення інтерактивних навчальних модулів (наприклад, курси з бухгалтерії, ІТ, монтажу та ремонту обладнання, курси водіїв тощо) із залученням місцевих підприємців та експертів.</p>	<p><i>Додати до операційного плану Програми:</i></p> <p><i>Завдання 2.5.</i> Розроблення навчальної платформи для перекваліфікації ВПО відповідно до запитів роботодавців.</p> <p><i>Захід 2.5.1.</i> Створення онлайн-платформи для навчання та підвищення кваліфікації ВПО за напрямками, які пропонуються відповідно до актуальних вакансій у громаді (включає співпрацю з місцевими роботодавцями, центрами зайнятості та навчальними закладами).</p> <p><i>Захід 2.5.2.</i> Розроблення інтерактивних навчальних модулів (наприклад, курси з бухгалтерії, ІТ, монтажу та ремонту обладнання, курси водіїв тощо) із залученням місцевих підприємців та експертів.</p>

	<p><i>Захід 2.5.3.</i> Запуск пілотного проєкту «Навчайся та працюй»: інтеграція системи професійного навчання з подальшим працевлаштуванням для ВПО в компаніях, які підтримують програму.</p> <p><i>Захід 2.5.4.</i> Відкриття консультаційного центру, що надає супровід та поради щодо вибору кар'єрного шляху для ВПО (оцінка компетенцій, вибір професії, адаптація на робочому місці).</p>	<p><i>Захід 2.5.3.</i> Запуск пілотного проєкту «Навчайся та працюй»: інтеграція системи професійного навчання з подальшим працевлаштуванням для ВПО в компаніях, які підтримують програму.</p> <p><i>Захід 2.5.4.</i> Відкриття консультаційного центру, що надає супровід та поради щодо вибору кар'єрного шляху для ВПО (оцінка компетенцій, вибір професії, адаптація на робочому місці).</p>
<p>Не містить даних норм.</p>	<p><i>Виділити Ціль 3 в операційному плані як окремий розділ</i></p> <p><i>Додати нові заходи до бюджету програми або залучити партнерів (міжнародні організації, благодійні фонди)</i></p> <p>Ціль 3. Забезпечення комплексної психологічної підтримки внутрішньо переміщених осіб</p> <p><i>Завдання 3.1.</i> Створення умов для регулярного отримання психологічної допомоги ВПО.</p> <p>Захід 3.1.1. Організація роботи мобільних</p>	<p><i>Виділити Ціль 3 в операційному плані як окремий розділ</i></p> <p><i>Додати нові заходи до бюджету програми або залучити партнерів (міжнародні організації, благодійні фонди)</i></p> <p>Ціль 3. Забезпечення комплексної психологічної підтримки внутрішньо переміщених осіб</p> <p><i>Завдання 3.1.</i> Створення умов для регулярного отримання психологічної допомоги ВПО.</p> <p>Захід 3.1.1. Організація роботи мобільних</p>

	<p>психологічних служб, які приїжджають у місце компактного проживання ВПО для надання консультаційної та кризової допомоги.</p> <p>Захід 3.1.2. Відкриття кабінетів психологічної допомоги у громаді на базі соціальних центрів, які надають індивідуальні консультації для ВПО.</p> <p>Захід 3.1.3. Впровадження безкоштовної телефонної гарячої лінії психологічної допомоги для ВПО, яка працює в режимі 24/7.</p> <p><i>Завдання 3.2.</i> Сприяння соціальної адаптації та реінтеграції ВПО через групові форми підтримки.</p> <p>Захід 3.2.1. Проведення групових терапевтичних сесій для подолання стресу, тривожності та депресії (з акцентом на роботу з дітьми, жінками та особами з інвалідністю).</p> <p>Захід 3.2.2. Створення групи взаємопідтримки для ВПО на базі соціальних</p>	<p>психологічних служб, які приїжджають у місце компактного проживання ВПО для надання консультаційної та кризової допомоги.</p> <p>Захід 3.1.2. Відкриття кабінетів психологічної допомоги у громаді на базі соціальних центрів, які надають індивідуальні консультації для ВПО.</p> <p>Захід 3.1.3. Впровадження безкоштовної телефонної гарячої лінії психологічної допомоги для ВПО, яка працює в режимі 24/7.</p> <p><i>Завдання 3.2.</i> Сприяння соціальної адаптації та реінтеграції ВПО через групові форми підтримки.</p> <p>Захід 3.2.1. Проведення групових терапевтичних сесій для подолання стресу, тривожності та депресії (з акцентом на роботу з дітьми, жінками та особами з інвалідністю).</p> <p>Захід 3.2.2. Створення групи взаємопідтримки для ВПО на базі соціальних</p>
--	--	--

	<p>просторів громади, де учасники повинні обмінюватися досвідом та отримувати підтримку від однодумців.</p> <p>Захід 3.2.3. Організація тренінгів та воркшопів на теми: «Як справлятися зі стресом», «Психологія змін», «Навички ефективного спілкування в новому середовищі».</p> <p><i>Завдання 3.3.</i> Розвиток фахівців із психологічної підтримки у громаді.</p> <p>Захід 3.3.1. Проведення тренінгів з підвищення кваліфікації для психологів, які працюють із ВПО, з акцентом на кризову психологію та травматерапію.</p> <p>Захід 3.3.2. Залучення міжнародних експертів для проведення семінарів та супервізій для місцевих психологів.</p> <p>Захід 3.3.3. Створення мережі</p>	<p>просторів громади, де учасники повинні обмінюватися досвідом та отримувати підтримку від однодумців.</p> <p>Захід 3.2.3. Організація тренінгів та воркшопів на теми: «Як справлятися зі стресом», «Психологія змін», «Навички ефективного спілкування в новому середовищі».</p> <p><i>Завдання 3.3.</i> Розвиток фахівців із психологічної підтримки у громаді.</p> <p>Захід 3.3.1. Проведення тренінгів з підвищення кваліфікації для психологів, які працюють із ВПО, з акцентом на кризову психологію та травматерапію.</p> <p>Захід 3.3.2. Залучення міжнародних експертів для проведення семінарів та супервізій для місцевих психологів.</p> <p>Захід 3.3.3. Створення мережі</p>
--	--	--

	<p>психологів-волонтерів, які допомагають ВПО у громадах</p> <p><i>Завдання 3.4.</i> Психологічна підтримка дітей з числа ВПО та їхніх батьків.</p> <p><i>Захід 3.4.1.</i> Запровадження дитячих арттерапевтичних сесій, казкотерапії та ігрових груп для дітей із числа ВПО.</p> <p><i>Захід 3.4.2.</i> Розробка програми психологічної підтримки батьків щодо допомоги дітям у стресових ситуаціях.</p> <p><i>Захід 3.4.3.</i> Інтеграція елементів емоційного інтелекту та управління стресом у програмі дошкільної та шкільної освіти дітей ВПО.</p>	<p>психологів-волонтерів, які допомагають ВПО у громадах</p> <p><i>Завдання 3.4.</i> Психологічна підтримка дітей з числа ВПО та їхніх батьків.</p> <p><i>Захід 3.4.1.</i> Запровадження дитячих арттерапевтичних сесій, казкотерапії та ігрових груп для дітей із числа ВПО.</p> <p><i>Захід 3.4.2.</i> Розробка програми психологічної підтримки батьків щодо допомоги дітям у стресових ситуаціях.</p> <p><i>Захід 3.4.3.</i> Інтеграція елементів емоційного інтелекту та управління стресом у програмі дошкільної та шкільної освіти дітей ВПО.</p>
--	--	--

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізуєшен Суппорт Сервісез”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)